



Warszawa, 2 kwietnia 2022 roku

Sprawa: Oświadczenie nr 1470 Senatora Jana
Marii Jackowskiego złożone podczas
36 posiedzenia Senatu RP

Znak sprawy: PS1.054.1.2022

Kontakt: Kancelaria MF
tel. +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Sz. P.
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu Rzeczypospolitej
Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na oświadczenie nr 1470, Senatora Jana Marii Jackowskiego, złożone podczas 36 posiedzenia Senatu RP, uprzejmie informuję.

Zgłoszony postulat i jego uzasadnienie

Senator Jan Maria Jackowski w złożonym w dniu 4 lutego 2022 r. oświadczeniu wskazał, że obecnie obowiązujące prawo powoduje konieczność zapłacenia podwójnego podatku od otrzymanych z zagranicy spadków i darowizn i zwrócił się z prośbą o informację, kiedy zostaną wprowadzone stosowne zmiany.

Zasady opodatkowania spadków i darowizn w świetle regulacji unijnych

Na wstępie Ministerstwo Finansów wskazuje, że podatek od spadków i darowizn nie podlega harmonizacji w ramach prawa Unii Europejskiej¹. Państwa członkowskie mają swobodne prawo kształtowania przepisów krajowych w zakresie opodatkowania spadków, pod warunkiem, że nie prowadzi to do dyskryminacji ze względu na obywatelstwo oraz do nieuzasadnionych ograniczeń w korzystaniu ze swobody przepływu kapitału (spadek obejmujący przeniesienie na rzecz jednej lub więcej osób własności majątku pozostawionego przez osobę zmarłą stanowi przepływ kapitału w rozumieniu art. 63 TFUE²). Przewidziana w art. 63 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej³ swoboda przepływu kapitału stanowi w obszarze opodatkowania spadków zasadę najistotniejszą, na co wskazują organy UE⁴.

Obecnie obowiązujące przepisy unijne nie nakładają zatem na państwa członkowskie zobowiązania do unikania podwójnego opodatkowania spadku bądź darowizny. Są one przy tym jednak zobowiązane do eliminacji ewentualnych ograniczeń swobody przepływu kapitału i zapewnienia jednakowego traktowania przez prawo krajowe podatników pozostających w porównywalnej sytuacji faktycznej i prawnej. Krajowe zasady opodatkowania określone w przepisach UPSD są w zgodzie z tymi zaleceniami.

Opodatkowanie spadków i darowizn w świetle prawa krajowego

Ministerstwo Finansów nadmienia, że UPSD przewiduje w zakresie nabycia majątku w drodze spadku lub darowizny przez członków najbliższej rodziny (małżonka, zstępnych, wstępnych, pasierba, rodzeństwo, ojczyrna i macochę), całkowite zwolnienie z podatku od spadków i darowizn przy spełnieniu przez podatnika określonych przesłanek (art. 4a UPSD).

Nie można zaprzeczyć, że istnieje kwestia podwójnego opodatkowania w przypadku spadków lub darowizn nabywanych transgranicznie, gdy co najmniej dwa państwa zastrzegają sobie prawo do opodatkowania nabycia majątku w ten sposób. Zauważyć należy, że w Polsce zjawisko to ma marginalne znaczenie i może dotyczyć majątku nabytego od osoby niespokrewnionej (obcej), jeśli brak jest przesłanek do zastosowania ulg od podatku, określonych w przepisach podatkowych. Takie przypadki nie są częste.

Z tych względów nie planuje się podjęcia prac legislacyjnych zmierzających do zmian w zakresie opodatkowania podatkiem od spadków i darowizn nabycia majątku położonego poza terytorium Polski. Wprowadzenie w polskim prawie podatkowym ulg eliminujących podwójne opodatkowanie spadków i darowizn skutkowałyby, jednostronnie po stronie polskiej, ubytkami we wpływach z podatku do budżetów gmin (jedynych beneficjentów wpływów z tego podatku). Takie działanie nie jest możliwe m.in. ze względu na wymóg zrekompensowania gminom utraconych dochodów z tego tytułu. Dodatkowo, pozbawienie wpływów z podatku od spadków i darowizn wyłącznie po krajowej stronie, przy pozostawieniu możliwości uzyskiwania wpływów podatkowych z tego tytułu w innych

¹Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 15 grudnia 2011 r. dotyczący zwalczania przeszkód w odniesieniu do opodatkowania spadków transgranicznych w obrębie UE (COM/2011/864)

²Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE (siódma izba) z dnia 26 maja 2016 r. w sprawie Komisja Europejska przeciwko Republice Greckiej C-244/15

³Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana, Dz.U. C 326 26.10.2012 P. 0001 - 0390)

⁴Dokument Roboczy Służb Komisji z dnia 15 grudnia 2011 r., Niedyskryminacyjne systemy podatku od spadków: zasady wynikające z orzecznictwa UE, towarzyszący dokumentowi Zalecenie Komisji dotyczące zapobiegania podwójnemu opodatkowaniu spadków (SEK(2011) 1488 final)

państwach, uważam za nieuzasadnione.

Umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania

Polska została (i jest nadal) stroną trzech umów o unikaniu podwójnego opodatkowania w dziedzinie podatku od spadków z Czechami⁵, Austrią⁶ i Węgrami⁷, podpisanymi odpowiednio w 1925, 1926 i 1928 r. Wszystkie zostały zawarte po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r., ale bez przywrócenia granic do stanu sprzed pierwszego rozbioru. W efekcie, nieodpłatne przesunięcia majątkowe, tytułem darowizny lub spadku, były często dokonywane między członkami rodziny, którzy – nie z własnej woli – znaleźli się po dwóch stronach granic. Zasadne zatem było wprowadzenie stosownych instrumentów prawnych pozwalających uniknąć podwójnego opodatkowania w tym zakresie. Aktualnie formuła ta jest już historycznie wyczerpana.

Ewentualna eliminacja podwójnego opodatkowania spadków lub darowizn leży wyłącznie w gestii poszczególnych państw członkowskich⁸. Inne państwa członkowskie nie wykazują obecnie chęci rezygnacji z zachowania swojej odrębności podatkowej i nie zgłaszają potrzeby zawarcia umów w tym zakresie.

Podsumowując, w Ministerstwie Finansów nie planuje się podjęcia działań legislacyjnych w omawianym zakresie.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia

Ministra Finansów

Sekretarz Stanu

Artur Soboń

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

⁵Umowa pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeskosłowacką w sprawie zapobieżenia dwukrotnemu opodatkowaniu w dziedzinie podatków spadkowych z dnia 23 kwietnia 1925 r. (Dz. U. z 1926 r. Nr 13 poz. 78)

⁶Konwencja między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Austriacką o zapobieganiu dwukrotnemu pobieraniu podatku spadkowego z dnia 24 listopada 1926 r. (Dz. U. z 1928 r. Nr 61 poz. 557)

⁷Konwencja między Rzeczpospolitą Polską a Królestwem Węgierskim w celu zapobieżenia podwójnemu opodatkowaniu spadków z dnia 12 maja 1928 r. (Dz. U. z 1931 r. Nr 75 poz. 602)

⁸Pogląd wyrażony w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 18 maja 2012 r., sygn. akt II FSK 2287/10 (publ. CBOSA)